

SOTKAMON KUNNANKIRJASTON TOIMINTASUUNNITELMA 2026–2029

1. Toiminta-ajatus ja lähtökohdat

Sotkamon kunnankirjaston toimintasuunnitelman tarkoitus on olla työväline kirjaston kehittämiseksi ja ohjaamiseksi. Toimintasuunnitelma on kirjaston henkilöstön laatima. Sotkamon kunnankirjasto edistää kuntalaisten sivistystä, lukutaitoa, osallisuutta ja elinikäistä oppimista. Kirjasto tarjoaa maksuttomat, saavutettavat ja turvalliset tilat kaikille kuntalaisille sekä vapaa-ajan asukkaille.

Toiminta perustuu kirjastolakiin (1492/2016), Sotkamon kunnan strategiaan sekä sivistyksen toimialaohjelman 2026–2029. Kirjaston toiminta tukee erityisesti kunnan tavoitteita elinvoiman vahvistamisessa, hyvinvoinnin edistämässä sekä palvelujen saavutettavuuden kehittämisessä.

Kirjasto edistää aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta tarjoamalla aineistoja, tiloja ja ohjausta tiedon hankintaan, käyttöön ja arviointiin. Palveluja kehitetään huomioiden eri kohderyhmät, kuten lapset, nuoret, työikäiset, ikäihmiset, maahanmuuttajat sekä muut erityisryhmät.

Kirjastopalveluja toteutetaan talousarvioraamin mukaisesti.

2. Strategiset painopisteet

2.1 Elinvoimaa ja vetovoimaa tukeva kirjasto

Tuemme kunnan vetovoimaa ja matkailua kulttuuripalveluiden, tapahtumien ja monipuolisen aineiston avulla.

Järjestämme säännöllisesti laadukkaita ja elinvoimaa tukevia tapahtumia, joihin kuntalaisten ja matkailijoiden on helppo tulla. Ylläpidämme monipuolista, laadukasta ja uudistuvaa aineistokokoelmaa. Tuomme esiin monimuotoista kulttuuria yhteistyössä kulttuuritoimen ja kunnan muiden toimijoiden kanssa esimerkiksi tapahtumien ja kirjaston aineistonäyttelyiden muodossa. Huomioimme myös matkailijat saavutettavalla ja monikanavaisella viestinnällä.

Mittarit:

- tapahtumien määrä
- tapahtumien osallistujamäärä
- asiakaspalautteet
- fyysisen kokoelman sekä e-palveluiden tarjonnan, laadun ja käytön arviointi (lainauskierto, poistoprosentti, lainausmäärä)

2.2 Hyvinvointia ja osallisuutta edistävä kirjasto

Toimimme matalan kynnyksen kohtaamispaikkana ja edistämme kuntalaisten hyvinvointia, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta kirjaston tilojen ja tapahtumien kautta. Järjestämme esimerkiksi lukupiirejä sekä perhe- ja senioritoimintaa. Järjestämme tapahtumia myös yhteistyössä järjestöjen ja hyvinvointitoimijoiden kanssa. Toteutamme kirjastossa turvallisemman tilan periaatteita sekä kohtaamme asiakkaat yksilöllisesti ja ystävällisesti. Tarjoamme tiloja oppimiseen, harrastamiseen,

työskentelyyn ja kansalaistoimintaan. Edistämme osallisuuden ja demokratian toteutumista mahdollistamalla kuntalaisten vaikuttamista sekä kunnan että kirjaston asioihin esimerkiksi kyselyiden ja muiden palautekanavien kautta.

Mittarit:

- kirjaston kävijämäärä
- asiakaspalautteet
- toteutuneiden tapahtumien määrä
- tapahtumiin osallistuneiden määrä

2.3 Lukemisen, monilukutaidon ja oppimisen edistäminen

Tuemme varhaiskasvatusta, kouluja ja elinikäistä oppimista sekä vahvistamme monilukutaitoa ja tiedonhallintataitoja. Järjestämme koululaisille mm. kirjavinkkausta ja kirjastonkäytön opetusta. Teemme säännöllistä ja aktiivista yhteistyötä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa. Lukupolku esikoulusta yläkouluun -hankkeen avulla tuomme esiin lukutaidon ja lukutaitotyön yhteiskunnallista merkitystä. Innostamme kaiken ikäisiä lukemaan satutuokioiden, lukuvinkkien, aineistonäyttelyiden ja lukupiirien avulla tavoitteenamme elämänmittainen lukuharrastuksen ylläpitäminen.

Mittarit:

- monipuolisen lukutaidon koulutustapahtumien määrä alle 18-vuotiaille
- monipuolisen lukutaidon koulutustapahtumien alle 18-vuotiaiden osallistujien määrä
- kirjallisuuden ja lukemisen edistämisen tapahtumien määrä
- kirjallisuuden ja lukemisen edistämisen tapahtumien osallistujamäärä
- hankkeessa tehtävän lukutaitosuunnitelman valmistuminen ja käyttöönotto

2.4 Saavutettavat ja digitaaliset kirjastopalvelut

Edistämme yhdenvertaista tiedonsaantia ja digitaitoja sekä tarjoamme saavutettavia palveluja kaikille kuntalaisille. Tarjoamme kirjaston tiloissa kuntalaisille ilmaisen internetyhteyden ja mahdollisuuden tietokoneen ja tulostimen käyttöön. Tarjoamme asiakkaille digitukea ja henkilökohtaista ohjausta digiasioissa, esimerkiksi älypuhelimien käytössä. Edistämme kirjaston tarjoamien e-palveluiden käyttöä. Kirjastoauto palvelee kylillä ja kouluilla. Tarjoamme kirjaston kotipalvelua asiakkaillemme, jotka eivät pysty esimerkiksi liikuntarajoitteiden vuoksi asioimaan kirjastossa tai kirjastoautossa. Viestimme saavutettavasti ja monikanavaisesti.

Mittarit:

- tiedonhaun ja digiteknologian käytönopastustapahtumien määrä
- e-palveluiden käyttötilastot
- kirjastoauton kävijä- ja lainausmäärä
- verkkokirjaston käyttäjämäärä

2.5 Kansainvälisyys ja monikulttuurisuus

Edistämme kulttuurien välistä ymmärrystä ja tuemme kansainvälisyyttä tarjoamalla kokoelmassamme monikielistä aineistoa. Opastamme maahanmuuttajataustaisia asiakkaitamme kirjastopalveluiden käytössä. Viestimme säännöistä ja ohjeista myös muilla kielillä kuin suomeksi,

sekä paperisena että verkkosivuillamme. Käännämme mahdollisuuksien mukaan asiakaspalvelutilanteessa ohjeistuksen ja sanaston asiakkaan omalle kielelle.

Mittarit:

- vieraskielisen kokoelman laajuus, hankintamäärä ja lainausmäärä

2.6 Kestävä kehitys ja vastuullisuus

Toimimme kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti ja edistämme ympäristötietoutta. Edistämme kiertotaloutta kirjastoaineiston lainauskierrolla. Tuomme esiin kestävän kehityksen teemoja aineistoissa ja tapahtumissa esimerkiksi valtakunnallisella kestävän kehityksen teemaviikolla.

2.7 Viestintä ja osallistaminen

Viestimme avoimesti, selkeästi ja saavutettavasti sekä vahvistamme kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia.

Kirjaston ensisijaisia viestintäkanavia ovat kotisivut, sosiaalisen median kanavat Facebook ja Instagram, Kainet-verkkokirjasto ja infonäytöt. Tapahtumista viestimme edellä mainittujen kanavien lisäksi Sotkamo App-sovelluksessa, Tapahtumien Kainuu-verkkosivuilla sekä eri toimijoiden ilmoitustauluilla. Koko Kainet-kirjastokimppaa koskevista asioista tiedotamme Kainet-verkkokirjastossa.

Kirjaston asiakkaat ja kuntalaiset voivat antaa palautetta sekä kotisivuilla että verkkokirjastossa olevan palautelomakkeen kautta. Keräämme palautetta erilaisilla kyselyillä koskien kirjaston palveluita, tapahtumia ja tiloja.

Mittarit:

- viestintäkanavien tavoitavuus (verkkosivut, sosiaalinen media)
- asiakaspalautteiden määrä ja laatu

2.8 Henkilöstö ja osaaminen

Henkilöstön osaamista kehitetään jatkuvasti ja työhyvinvointia tuetaan.

Huolehdimme henkilöstön osaamisesta jatkuvalla ammatillisella kouluttautumisella. (esim. Liboppi, Alueellisen kehittämisen kirjasto, Kirjastokaista, Lvv). Vahvistamme henkilöstön digiosaamista. Tuemme työhyvinvointia ja työkykyä yhdessä työterveyshuollon kanssa sekä hyödyntämällä kunnan tarjoamia henkilöstöetuja.

Mittarit:

- koulutuspäivät/työntekijä/vuosi
- työhyvinvointikyselyn tulokset

3. Yhteistyö

Toimimme tiiviissä ja aktiivisessa yhteistyössä varhaiskasvatuksen, koulujen, kunnan muiden toimijoiden, kansalaisopiston, järjestöjen, hyvinvointialueen sekä muiden kirjastojen kanssa.

Kehitämme Kainet-kirjastojen yhteistyötä yhdessä Kainuun muiden kirjastojen kanssa.

Kirjastojärjestelmän sopimuskauden päättyessä vuonna 2027 selvitämme järjestelmävaihtoehtoja ja teemme hankintapäätökset yhdessä muiden Kainet-kirjastojen kanssa

Mittarit:

- tapahtumien määrä: kirjaston osallistuminen muiden toimijoiden järjestämiin tapahtumiin kirjaston ulkopuolella
- tapahtumien määrä: kirjaston ulkopuolisten toimijoiden järjestämät tapahtumat kirjastossa
- Kainet-kirjastojen kirjastojärjestelmän vaihtuminen

4. Seuranta ja arviointi

Arvioimme toimintaamme vuosittain tilastojen, asiakaspalautteen ja asetettujen mittareiden perusteella.

Keskeisiä seurattavia tunnuslukuja ovat:

- kävijämäärä
- lainausmäärä
- tapahtumien määrä ja osallistujamäärä
- asiakastytyvyisyys
- digitukipalvelujen käyttö
- e-palveluiden käyttö
- talousarvion toteutuminen

Kehitämme toimintaa arvioinnin tulosten pohjalta osana jatkuvaa palvelujen parantamista.